

Pinlig banalt

100743

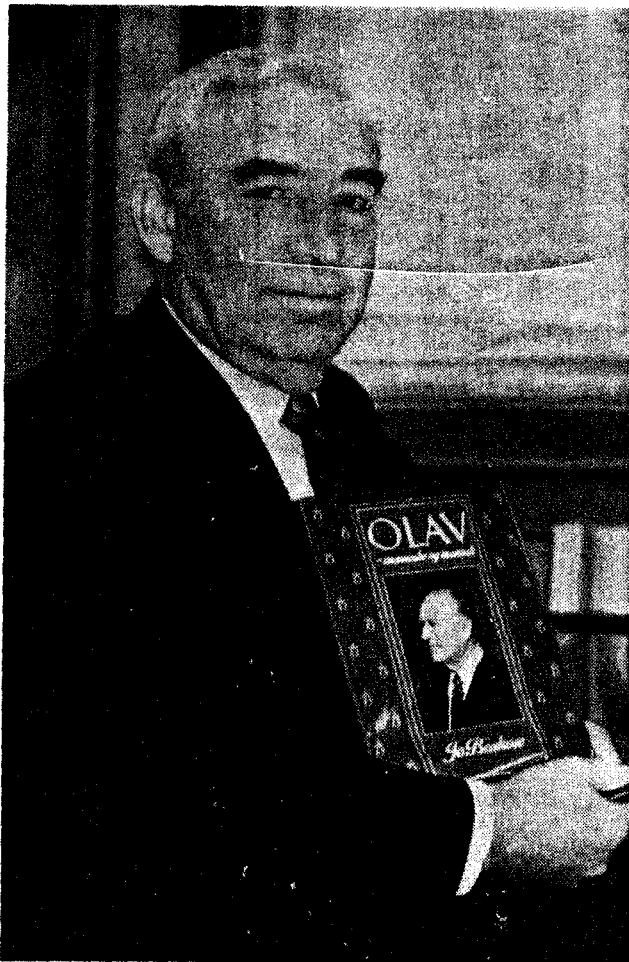
■ Bøker

Av PER BANG

Det er ingen tvil om at dette blir en av årets feirede bestsellere, heller ikke er jeg i tvil om at det er ufortjent. Jo Benkows bok om kong Olav er velment, menneskelig varm og særdeles dårlig skrevet.

De viktigste begivenhetene i Kongens liv er forlengst solid dokumentert i historiske fremstillinger og såvidt jeg forstår skal denne boken handle mest om *monarken og mennesket* Olav. Dermed er det satt en begrensning som vi får finne oss i — en konge har samme krav på respekt for privatlivet som alle andre og den som skal portrette *mennesket* må pålegge seg endel restriksjoner om han ikke vil synke ned til ukepressemålet av snuskerier. Når det gjelder kong Olav er det heller ikke noen snuskerier å kose seg med — han var korrekt i ett og alt. Så står man da igjen med en vanskelig oppgave som Jo Benkow har løst på den enkle måte at han pøser på med gjentakelser, selvfølgeligheter, overdrivelser, knefall og flau prosa tværet ut over 327 sider.

Et par eksempler: Da Gulfkrigen begynte fulgte Kongen nøye med og Benkow skriver at han allerede fra første dag «antagelig skjønnte...det som vi andre først fullt ut forsto senere, at det her dreide seg om en historisk hendelse som ville utløse ufattelige lidelser med skjebnesvangre konsekvenser også etter at krigshandlingene bli bragt til opphør.» Oppriktig talt — forsto virkelig ikke «vi andre» også at en moderne krig utløser langvarige lidelser? Er det ikke egentlig litt flaut å tillegge Kongen mer fremsyn enn andre i dette tilfellet?

UFORTJENT BESTSELLER: Jo Benkow har hatt en vanskelig oppgave som han har løst på den enkle måte ved at han pøser på med gjentakelser, selvfølgeligheter, overdrivelser, knefall og flau prosa.

Jo Benkow hadde ukentlig og langvarige samtaler med Kongen blant annet på Kongsseteren om hvilke forfatteren skriver at den er «en arkitektonisk utgave av kong Olavs personlighet og apparisjon.» Hva mener han? Jo,

at huset er laget av rundt tømmer med majestetiske dimensjoner i hel ved!

Under besøket på seteren ser presidenten en masse dekketøy og «det moret tydeligvis Kongen å se min himmelfalne forbausel-

se.» Stortingspresidenten blir altså himmelfallende forbauset over suppeterriner og sauseneber i blåvit steintøy — her forstår jeg forresten godt at Kongen morer seg.

Der hvor Kongen selv blir direkte sitert er det ofte interessant å følge hans fortelling og refleksjoner i hans eget ordvalg. Det gir oss bildet av et menneske med vide kunnskaper, ofte en lun måte å berette på, og en sterk følelse av ansvar og for kongemaktens verdighet. Et en-somt menneske som ved egen kraft maket å balansere så vellykket mellom det folkelige og det kongelige. Der hvor Benkow fører pennen, og det gjør han for det aller meste, blir det svært mye av forståelsesfulle selvfølgeligheter og roseangling. Når kronprins Olav gir sine barn godnattklemmen på Skaugum heter det for eksempel at «han var en ualminnelig god far som i denne forbindelse ikke først og fremst var kronprins» og igjen må jeg spørre hvor Benkow egentlig vil med en sånn banalitet? Eller hvorfor han serverer denne svirken: «Det er vel en nokså alminnelig menneskelig erfaring at det er oppmuntring og helsebot i å tenke på de gode tingene i livet?»

Forfatteren bruker i det hele tatt forskrekkelig med ord for å forklare at

A) personen Olav var en helt alminnelig gutt med helt alminnelige menneskelige behov og ønsker, samtidig som han

B) var noe helt ualminnelig i evner, karakter og viljestyrke.

Nei, jeg er skuffet over denne boken. Den er prektig å se til, men lite å samle på.

Jo Benkow: «Olav - menneske og monark» Gyldendal